

№ 37 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗІ

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

2015 жылғы 17 тамыз

Алматы қ.

1. 2015 жылғы шілдедегі инфляция

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің ресми деректері бойынша 2015 жылғы шілдеде инфляция 0,1%-ды (2014 жылғы шілдеде 0,1%-ды) құрады. Азық-түлік тауарларының бағасы 0,3%-ға азайды (0,2%-ға төмендеді). Азық-түлікке жатпайтын тауарлардың бағасы 0,2%-ға көтерілді (0,3%-ға өсті), ақылы қызмет көрсету 0,5%-ға көтерілді (0,3%-ға өсті).

Азық-түлік тауарларының ішінде 2015 жылғы шілдеде жемістер мен көкөністер бағасының 3,0%-ға төмендегені байқалды, олардың құрылымында көкөністер 7,4%-ға арзандады, ал жемістер 1,2%-ға қымбаттады. Сонымен қатар, жұмыртқа 4,6%-ға, сүт өнімдері 0,3%-ға, май және тоң майлар 0,1%-ға арзандады. Нан бағасының 0,8%-ға, күріш, ұн, жарма, қант бағасының 0,2%-ға, темекі өнімдері бағасының 2,3%-ға көтерілгені байқалды. Ет және ет өнімдерінің бағасы 2015 жылғы шілдеде өзгерген жоқ.

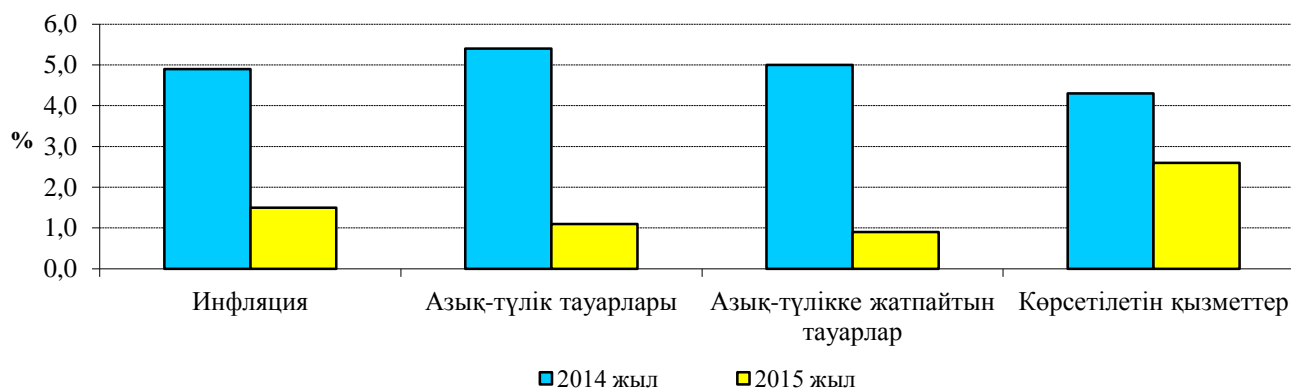
Азық-түлікке жатпайтын тауарлар нарығында матаның бағасы 0,3%-ға, аяқ киім бағасы 0,3%-ға, тұрмыстық заттар бағасы 0,3%-ға, дәрі-дәрмек бағасы 0,2%-ға көтерілді. Бензиннің құны 0,1%-ға өсті, дизель отынының құны 0,1%-ға төмендеді.

Ақылы қызмет көрсету тобында тұрғын үй-коммуналдық саладағы қызмет үшін ақы төлеу 0,8%-ға өсті. Бұл ретте суық суға арналған тариф 7,5%-ға, кәрізге арналған тариф 7,4%-ға, тарату желілері арқылы тасымалданатын газға арналған тариф 1,2%-ға, ыстық суға арналған тариф 0,4%-ға көтерілді. Сонымен қатар, ақылы қызмет көрсету құрылымында ауруханада көрсетілетін қызметтердің бағасы 2,2%-ға, амбулаторлық қызмет бағасы 0,1%-ға, көлік қызметінің бағасы 0,1%-ға көтерілді.

2015 жылғы қаңтар-шілдеде инфляция 1,5%-ды (2014 жылғы қаңтар-шілдеде 4,9%-ды) құрады. Азық-түлік тауарлары 2015 жылдың басынан бастап 1,1%-ға (5,4%-ға), азық-түлікке жатпайтын тауарлар 0,9%-ға (5,0%-ға), ақылы қызмет көрсету 2,6%-ға (4,3%-ға) қымбаттады (1-график).

1-график

2014 және 2015 жж. қаңтар-шілдедегі инфляция және оның негізгі топтары

2015 жылғы шілдеде инфляция жылдық көрсеткіш бойынша 3,9% (2014 жылғы желтоқсанда – 7,4%) болды. Азық-түлік тауарлары соңғы 12 айда 3,6%-ға (8,0%-ға), азық-түлікке жатпайтын тауарлар 3,5%-ға (7,8%-ға), ақылы қызмет көрсету 4,6%-ға (6,4%-ға) қымбаттады.

2. 2015 жылғы шілденің соңындағы халықаралық резервтер мен ақша агрегаттары

2015 жылғы шілдеде Ұлттық Банктің халықаралық резервтері ұлғайды. Ұлттық Банктің жалпы халықаралық резервтері 29,0 млрд. АҚШ долларын (жыл басынан 0,2%-ға ұлғайды) құрады. Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 28,2 млрд. АҚШ долларын құрады (жыл басынан 0,8%-ға ұлғайды). 2015 жылғы шілдеде таза валюталық қорлар (СЕАВ) 3,1%-ға өсті.

2015 жылғы шілдеде ақша базасы 3871,6 млрд. теңге болды (жыл басынан 13,4%-ға кеңейді). Тар ақша базасы, яғни екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі мерзімді депозиттерін есепке алмағандағы ақша базасы 3488,7 млрд. теңге болды.

2015 жылғы маусымда ақша массасы 13103,6 млрд. теңгеге дейін 4,5%-ға (жыл басынан 2,2%-ға ұлғайды), айналыстағы қолма ақша –1143,6 млрд. теңгеге дейін 5,2%-ға (жыл басынан 1,9%-ға ұлғайды), банк жүйесіндегі депозиттер – 11960,0 млрд. теңгеге дейін 4,5%-ға (жыл басынан 2,3%-ға ұлғайды) ұлғайды. Ақша массасының құрылымында депозиттердің үлесі 2015 жылғы қаңтар-маусым аралығында тіркелген айналыстағы қолма-қол ақшаның өсуі қарқынымен салыстырғанда депозиттер көлемінің өсу қарқының басым болуы салдарынан 2014 жылғы желтоқсандағы 91,2%-дан 2015 жылғы маусымда 91,3%-ға дейін өсті.

Ақша мультипликаторы 2015 жылғы маусымның қорытындылары бойынша 3,13 құрады.

3. 2015 жылғы шілдедегі валюта нарығы

2015 жылғы шілденің соңында теңгенің АҚШ долларына қатысты бағамы 1 АҚШ доллары үшін 187,45 теңге болды.

Қазақстан Қор Биржасындағы биржалық операциялардың көлемі қосымша сауда-саттықтағы мәмілелерді ескергенде 2015 жылғы маусыммен салыстырғанда 33,1%-ға ұлғайып, 5,8 млрд. АҚШ долларын құрады. Биржадан тыс валюта нарығында операциялар көлемі 0,6 млрд. АҚШ долларына дейін 51,5%-ға өскен.

Жалпы алғанда, ішкі валюта нарығында операциялардың көлемі 2015 жылғы маусыммен салыстырғанда 34,6%-ға ұлғайып, 6,4 млрд. АҚШ долларын құрады.

4. 2015 жылғы шілдедегі мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2015 жылғы шілдеде Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша 2 аукцион өткізілді, онда 8,04% тиімді кірістілігімен 20 жылдық МКУАМ (50,0 млрд. теңге), 8,35% тиімді кірістілігімен 25 жылдық МКУАМ (50,0 млрд. теңге) орналастырылды.

2015 жылғы шілденің соңында Қаржы министрлігінің айналыстағы бағалы қағаздарының көлемі алдыңғы аймен салыстырғанда 2,1%-ға ұлғайып, 4801,3 млрд. теңге болды.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқамерзімді ноттары

2015 жылғы шілдеде Ұлттық Банктің ноттарын орналастыру бойынша аукциондар өткен жоқ.

5. 2015 жылғы шілдедегі банкаралық ақша нарығы

2015 жылғы шілдеде орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемі 2015 жылғы маусыммен салыстырғанда 57,4%-ға өсіп, баламасында 4826,7 млрд. теңгені құрады.

Теңгемен орналастырылған банкаралық депозиттердің көлемі 2,1 есе ұлғайып, 956,4 млрд. теңге (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 19,8%-ы) болды. Бұл ретте теңгемен орналастырылған банкаралық депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 2015 жылғы маусымда 3,55%-дан 2015 жылғы шілдеде 3,46%-ға дейін төмендеді.

Доллармен орналастырылған депозиттердің көлемі 2015 жылғы маусыммен салыстырғанда 50,1%-ға ұлғайып, 19,9 млрд. АҚШ долларын (орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 77,2%-ын) құрады. Доллармен орналастырылған депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 2015 жылғы маусымдағы 0,08%-дан 2015 жылғы шілдеде 0,07%-ға дейін шамалы төмендеді.

Ресей рублімен және еуромен орналастырылған депозиттердің көлемі орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің тиісінше 3,0%-ы және 0,0003%-ы болды.

Шетел валютасымен орналастырылған банкаралық депозиттердің үлесі 2015 жылғы маусымда орналастырылған депозиттердің жалпы көлемінің 85,3%-нан 2015 жылғы шілдеде 80,2%-ға дейін қысқарды. Шетел валютасымен бейрезидент банкерде орналастырылған депозиттердің үлесі 2015 жылғы маусымда орналастырылған банкаралық депозиттердің жалпы көлемінің 84,6%-нан 2015 жылғы шілдеде 79,7%-ға дейін қысқарды.

Ұлттық Банк банкерден тартқан депозиттердің көлемі 2015 жылғы маусыммен салыстырғанда 2015 жылғы шілдеде 2,2 есе ұлғайып, 866,6 млрд. теңгені құрады.

6. 2015 жылғы маусымның соңындағы жағдай бойынша депозит нарығы

2015 жылғы маусымда резиденттердің депозиттік ұйымдардағы депозиттерінің жалпы көлемі 11960,0 млрд.теңгеге дейін 4,5%-ға ұлғайды. Заңды тұлғалардың депозиттері бір айда 7632,6 млрд. теңгеге дейін 6,4%-ға, жеке тұлғалардың депозиттері 4327,4 млрд. теңгеге дейін 1,3%-ға ұлғайды.

2015 жылғы маусымда ұлттық валютамен депозиттердің көлемі 5954,1 млрд. теңгеге дейін 8,8%-ға ұлғайды (заңды тұлғалардыкі 10,0%-ға, жеке тұлғалардыкі 5,0%-ға өсті), шетел валютасымен депозиттердің көлемі 6005,9 млрд. теңгеге дейін 0,5%-ға өсті (заңды тұлғалардыкі 1,5%-ға өсті, жеке тұлғалардыкі 0,5%-ға төмендеді). Теңгемен депозиттердің үлес салмағы бір айда 47,8%-дан 49,8%-ға дейін ұлғайды.

Халықтың банкердегі салымдары (бейрезиденттерді қоса алғанда) 2015 жылғы маусымда 4363,0 млрд. теңгеге дейін 1,3%-ға көтерілді. Халық салымдарының құрылымында теңгемен салынған депозиттер 1438,8 млрд. теңгеге дейін 5,1%-ға ұлғайды, бұл ретте шетел валютасымен салынған депозиттер 2924,3 млрд. теңгеге дейін 0,5%-ға ұлғайды. Халық салымдарының құрылымында теңгемен салынған депозиттердің үлес салмағы бір айда 31,8%-дан 33,0%-ға дейін өсті.

2015 жылғы маусымда мерзімді депозиттер 8033,0 млрд. теңгеге дейін 2,6%-ға өсті. Мерзімді депозиттердің құрамында теңгемен салынған депозиттер 3474,6 млрд. теңгеге дейін 11,1%-ға, шетел валютасымен салынған депозиттер 4558,4 млрд. теңгеге дейін 3,1%-ға өсті.

2015 жылғы маусымда банктік емес заңды тұлғалардың теңгемен салынған мерзімді депозиттерінің орташа алынған мөлшерлемесі 6,9%, ал жеке тұлғалардың депозиттері бойынша 7,9% болды.

7. 2015 жылғы маусымның соңындағы жағдай бойынша кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеуінің жалпы көлемі 2015 жылғы маусымның соңында 10711,5 млрд. теңгені құрады.

Ұлттық валютадағы кредиттердің көлемі 8107,6 млрд. теңгені, шетел валютасында – 2603,8 млрд. теңгені құрады. Теңгемен берілген кредиттердің үлес салмағы бір айда 70,3%-дан 75,7%-ға дейін ұлғайды.

Ұзақмерзімді кредиттеу 2015 жылғы маусымның соңында 8660,0 млрд. теңгені, қысқамерзімді кредиттеу – 2051,5 млрд. теңгені құрады.

Заңды тұлғаларға берілген кредиттер көлемі 2015 жылғы маусымның соңында 6713,2 млрд. теңге, жеке тұлғаларға берілген кредиттер – 3998,3 млрд. теңге болды. Жеке тұлғаларға берілген кредиттердің үлес салмағы бір ай ішінде 32,9%-дан 37,3%-ға дейін ұлғайды.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2015 жылғы маусымның соңында 1691,4 млрд. теңге болды, бұл экономикаға кредиттеудің жалпы көлемінің 15,8%-ын құрады.

Салалар бойынша банкердің экономикаға кредиттерінің барынша қомақты сомасы сауда (жалпы көлемдегі үлесі - 20,3%), өнеркәсіп (12,3%), құрылыс (8,1%), ауылшаруашылығы (4,5%) және көлік (3,9%) сияқты салаларға тиесілі.

2015 жылғы маусымда банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютада берілген кредиттер бойынша сыйақының орташа алынған мөлшерлемесі 14,2%-ды, жеке тұлғаларға – 16,3%-ды құрады.

8. Экономиканың нақты секторының кәсіпорындарына 2015 жылғы 2-тоқсанда жүргізілген мониторингтің нәтижелері туралы

2015 жылғы шілдеде экономиканың нақты секторындағы ахуалды бағалау мақсатында 2015 жылғы 2-тоқсанда кәсіпорындардың кезекті мониторингі жүргізілді. Ел экономикасының негізгі салаларын құрайтын мониторингке қатысушы кәсіпорындардың саны 2015 жылғы 1-тоқсанмен салыстырғанда ұлғайып, 2797 (2015 жылғы 1-тоқсанда – 2780) болды, оның ішінде орта және ірі кәсіпорындар – 1574 (2015 жылғы 1-тоқсанда – 1577) болды.

2015 жылғы 2-тоқсанда кредит алған және бұрын ашылған кредиттік желі бойынша кезекті траншы бар кәсіпорындардың үлесі 2015 жылғы 1-тоқсандағы 17,1%-дан 20,0%-ға дейін ұлғайды. Банктердің кредиттері бойынша мерзімі өткен берешегі бар (90 күннен астам) кәсіпорындар үлесі 23,1%-ды құрады. 2015 жылғы 3-тоқсанда кредит алуға кәсіпорындардың 24,0%-ы ниетті болып отыр.

2015 жылғы 2-тоқсанда кәсіпорындардың инвестициялық белсенділіктері біршама нығайды: инвестицияны қаржыландырмайтын кәсіпорындардың үлесі 35,5%-ға (1-тоқсанда – 36,6%) төменеді, осы мақсаттарда өз қаражатын және банктердің кредиттерін пайдаланған кәсіпорындардың үлесі тиісінше 60,5%-ға және 5,0%-ға (1-тоқсанда – 59,8% және 4,9%) шамалы өсті. Мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде кредит алған кәсіпорындардың үлесі 1,0% болды.

Теңгемен кредиттер бойынша орташа пайыздық мөлшерлемелер деңгейі 13,3%-ға дейін (2015 жылғы 1-тоқсанда – 13,6%) төмендеді, шетел валютасымен – өзгеріссіз қалды және 9,0% болды.

2015 жылғы 2-тоқсанда кәсіпорындардың дайын өніміне бағаның төмендеуі «ауыл, орман және балық шаруашылығы», «тау-кен өнеркәсібі», «өңдеуші өнеркәсіп», «көтерме және бөлшек сауда; автомобильдер мен мотоциклдерді жөндеу», «көлік және қоймаға сақтау» және «тұру және тамақтану қызметтері» салаларында байқалды. Бұл ретте, дайын өнімге бағаның өсу қарқынының ұлғаюы «құрылыс», «электрмен қамту, газ, бу беру және ауа салқындатқышы» және «сүмен қамту; кәріз жүйесі, қалдықтарды жинауды және бөлуді бақылау» салаларында тіркелді.

2015 жылғы 3-тоқсанда экономиканың барлық салаларында дайын өнімге сұраныстың өсуі күтілуде. Көбіне сұраныстың өсуі «ауыл, орман және балық шаруашылығы», «өңдеуші өнеркәсіп», «сүмен қамту; кәріз жүйесі, қалдықтарды жинауды және бөлуді бақылау», «тау-кен өнеркәсібі» және «құрылыс» салаларында күтілуде.

2015 жылғы 2-тоқсанда шикізатқа және материалдарға бағаның өсу қарқыны жоғары деңгейде қалды. 2015 жылғы 3-тоқсанда баға өсуінің біраз бәсеңдеуі күтілуде, бірақ олардың деңгейі жоғары болып қалады.

2015 жылғы 2-тоқсанда нақты сектор кәсіпорындарының қаржылық жай-күйі жалпы алғанда шамалы жақсарды: рентабельділігі төмен және шығынды кәсіпорындардың үлесі 24,2%-ға дейін (2015 жылғы 1-тоқсанда – 27,4%) төмендеді, рентабельділігі орташа және жоғары кәсіпорындар үлесі 75,8%-ға дейін (2015 жылғы 1-тоқсанда – 72,6%) ұлғайды.

Толығырақ ақпаратты мына телефондар бойынша алуға болады:

+7 (727) 270 46 39

+7 (727) 270 45 85

+7 (727) 330 24 97

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz